

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou v právní věci

žalobkyně: **L. A.**, narozená dne X
bytem X
zastoupené advokátem Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D.
sídlem Opletalova 25, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí České republiky**
sídlem Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2024, č. j. 101886-3/2024-MZV/OPL,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2024, č. j. 101886-3/2024-MZV/OPL (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil usnesení Velvyslanectví České republiky v Moskvě (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 12. 10. 2023, č. j. 1776-1/2022-MOSKKO (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

2. Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán I. stupně zamítl žádost žalobkyně o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) a v souladu s uvedeným ustanovením zastavil řízení o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny podle § 42a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.

II. Obsah žaloby

3. Žalobkyně namítala, že v jejím případě by trvání na osobním podání žádosti bylo nepřiměřeně přísné, tvrdé a nerozumné (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 9. 8. 2018, č.j. 9 Azs 213/2018-22, a ze dne 8. 9. 2016, č.j. 10 Azs 163/2016-37). V České republice pobývají všichni její rodinní příslušníci (jediný syn, jeho manželka a 3 nezletilá vnoučata, mají pobytová oprávnění), žalobkyně nemá v zemi původu žádné rodinné zázemí, je vdovou. Při osobním podání žádosti by musela po nepředvídatelnou dobu čelit v pokročilém věku 68 let odloučení od všech svých rodinných příslušníků, aniž by ji v zemi původu mohli alespoň krátkodobě navštívit z důvodu obav z pronásledování kvůli mobilizaci (v případě syna žalobkyně) či vlastním aktivitám na území České republiky (zaměstnání syna u americké společnosti, česká státní příslušnost vnučky a okolnosti nabytí, reprezentace České republiky na olympijských hrách). Další významnou okolností jsou neustále se zhoršující vnitřní poměry v Ruské federaci (dále též „RF“) ve spojení s aktuální geopolitickou situací a projeveným negativním postojem žalobkyně k tamějšímu politickému režimu a invazi vojsk RF na území Ukrajiny.
4. Měla za to, že správní orgány definovaly neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“ explicitně příliš neurčitě a obecně, aniž by bylo zřejmé, jaké případy pod něj lze subsumovat, implicitně ve vztahu k žádosti žalobkyně pak příliš restriktivně, judikatura NSS přitom vyžaduje detailní, podrobné zhodnocení konkrétní věci. Dostatečně nevypořádaly veškeré argumenty žalobkyně, zejména neposuzovaly všechny tvrzené a doložené subjektivní a objektivní okolnosti případu v jejich vzájemné souvislosti (a naopak je posuzovaly izolovaně), v kontextu relevantních obecně známých skutečností (aktuální geopolitická situace, zhoršující se poměry v Rusku) a ve světle smyslu a účelu institutu upuštění od osobního podání žádosti, jímž je zmírnění přílišné tvrdosti úpravy na konkrétní situaci žadatelů. Správní orgány rovněž postupovaly v rozporu s veřejným zájmem, stabilizace pobytového statusu žalobkyně by bezpochyby byla ve veřejném zájmu tak, aby byla zajištěna psychická pohoda členů její rodiny a nebyla ohrožena příprava její vnučky na letní olympijské hry v Paříži v roce 2024, kde má reprezentovat Českou republiku. Vnučka má s žalobkyní velice úzké vazby, žijí spolu dva roky ve stejné domácnosti, tyto vazby by mohly být nenávratně ohroženy a v souvislosti s tím by mohlo dojít k narušení psychické pohody žalobkyně i vnučky. V návaznosti na to neprovedly správní uvážení v zákonných mezích.
5. Dále žalobkyně namítala, že napadené rozhodnutí představuje nepřiměřený zásah do práva žalobkyně a jejích rodinných příslušníků na respektování soukromého a rodinného života a není v souladu s nejlepším zájmem dítěte, tedy nezletilých vnoučat žalobkyně. Nesouhlasí s žalovaným, že v řízení nebylo třeba proporcionality zásahu do tohoto základního práva posuzovat, k opačnému závěru došel i Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 3 Azs 163/2022-36. Správní orgán I. stupně bagatelizoval žalobkyní

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

tvrzené obavy z vycestování do země původu, nevypořádal se s možnými důsledky včetně rizika porušení čl. 3 Úmluvy. Žalovaný pak závěry korigoval, připustil však, že vycestování žalobkyně nic nebrání a nedojde k nepřiměřenému zásahu do soukromého a rodinného života. Tato úvaha je však hypotetická a spekulativní. Jak uváděla v řízení, subjektivní postoj žalobkyně k politickému uspořádání Ruska a k invazi na Ukrajinu je dlouhodobě jednoznačně negativní. Byť své názory dosud veřejně neprojevovala, nelze bez dalšího vyloučit, že by kvůli nim mohla být předmětem zájmu ruských orgánů. Rovněž to hrozí z důvodu rodinných vazeb žalobkyně. Syn je trvale usídlen v České republice, má zde zázemí a pracuje pro americkou společnost, do země původu dlouhodobě necestuje, bojí se o vlastní bezpečnost, zejména pak v posledních dvou letech, kdy může být vyhlášena mobilizace. Obavy z návratu zesilují i kvůli vývoji rodinné situace, neboť vnučka žalobkyně nabyla předčasně české státní občanství pro svůj přínos České republice, je talentovanou sportovkyní X, v roce 2024 bude dokonce reprezentovat Českou republiku na letních olympijských hrách v Paříži. To svědčí o odvaze a záměru celé rodiny se na území České republiky trvale usídlit a zpřetrhat vazby se zemí původu. Nelze tak bagatelizovat možnost pronásledování žalobkyně v zemi původu s cílem zastrážit celou její rodinu. Upozornila na usnesení žalovaného ze dne 24. 8. 2023, č. j. 117135-3/2023-MZV/OPL, kde uvedl emigraci účastnice a bezpečnostní situaci v RF jako důvody pro upuštění od osobního podání žádosti. K uvedenému přistupuje i nepředvídatelnost doby platnosti vydaného vízového štítku a související nepředvídatelnost doby odloučení od rodiny. Vydaný vízový štítek může být ze strany Ministerstva vnitra zneplatněn, nelze jej tak považovat za stabilní pobytový titul. Žalobkyně by tak v zemi původu byla odloučena, rodina by ji nemohla ani krátkodobě navštívit. Žalobkyně je vdovou, před invazí vojsk RF na Ukrajinu pobývala v RF osamoceně a syna navštěvovala na základě víz, avšak vzhledem ke změně geopolitické situace v zemi původu se žalobkyně nyní obává i krátkodobého vycestování, natož dlouhodobého. Upozornila na bezvýchodnost své situace, kdy je soustavně odkazována na jiné instituty zákona o pobytu cizinců, žádné pobytové oprávnění jí však dosud nebylo vydáno. Jedinou překážkou vydání povolení podle § 42a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců je právě nutnost osobního podání žádosti. Zrekapitulovala, o jaká pobytová oprávnění již v minulosti neúspěšně žádala, mj. vízum za účelem strpění jí bylo několikrát odmítnuto s tím, že jí v zemi původu nehrozí skutečné nebezpečí. Její obavy z vycestování do země původu nebyly v rámci izolovaného posuzování shledány dostatečnými pro účely udělení dlouhodobého víza za účelem strpění, v kombinaci s dalšími faktory však dle názoru žalobkyně odůvodňují upuštění od povinnosti osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Mělo být pečlivěji posouzeno, zda v daném případě nemůže dojít k porušení čl. 8 Úmluvy, čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.

6. Ve správním řízení upozornila na rozhodovací praxi zastupitelského úřadu v Hanoji, který v obdobných případech zohlednil specifickou rodinnou situaci a přítomnost rodinných příslušníků na území ČR, věk žadatelů, jejich specifickou pobytovou situaci a jejich známost na základě předchozích pobytových oprávnění. Faktory, které zohledňuje tento zastupitelský úřad, jsou dány i v případě žalobkyně. Správní orgány mají povinnost postupovat ve skutkově podobných případech shodně, což však neučinily. Správní orgány pouze vyloučily nutnost následování rozhodovací praxe s poukazem na odlišnost případů, tu ale podrobněji nespecifikovaly ani nerozvedly.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

7. Ze všech výše uvedených důvodu považuje žalobkyně napadené rozhodnutí rovněž za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního.
8. Navrhla, aby soud napadené rozhodnutí a prvostupňové rozhodnutí zrušil, věc vrátil k dalšímu řízení a uložil žalovanému povinnost žalobkyni zaplatit náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný uvedl, že se vypořádal se všemi odvolacími námitkami, popsal skutková zjištění, ze kterých vycházel a jaké právní předpisy aplikoval, je zřejmé, jakými úvahami se řídil. Napadené rozhodnutí tak není nepřezkoumatelné. Žalobkyně navíc neuvádí, v čem by nepřezkoumatelnost měla spočívat.
10. K námitce nesprávného vyhodnocení tvrzených důvodů žádosti uvedl, že se všemi tvrzenými důvody zabýval, a to jak samostatně, tak ve vzájemné souvislosti. Nemohl se však zabývat námitkou, že by žalobkyni nemohli v zemi původu navštěvovat rodinní příslušníci, neboť tyto skutečnosti uvedla poprvé až v žalobě. Nesouhlasil, že by postupoval v rozporu s veřejným zájmem, příprava vnučky na olympijské hry a zájem na její psychické pohodě nelze podřadit pod pojem veřejného zájmu ve smyslu § 2 odst. 4 správního řádu, jedná se o zájem čistě soukromý. Veřejným zájmem na ochranu soukromého a rodinného života se žalovaný zabýval, ale neshledal, že by do něj bylo nepřiměřeně zasaženo.
11. V napadeném rozhodnutí žalovaný pouze uvedl, že není třeba posuzovat zájem na osobním podání žádosti a dopady do soukromého a rodinného života, což potvrzuje i judikatura, viz rozsudek NSS č.j. 9 Azs 19/2023-39 (neuvedl však, že není jeho povinností posuzovat proporционаlitu dopadu do práva na respektování soukromého a rodinného života). Žalovaný se navíc dopady do soukromého a rodinného života zabýval, proto není odkaz na rozsudek NSS č. j. 3 Azs 163/2022-36 relevantní. Rovněž odmítal námitky ohledně nejisté možnosti návratu do České republiky na základě vízového štítku, primárně se jedná o oprávnění k pobytu po dobu probíhajícího správního řízení, které však zároveň opravňuje cizince vycestovat, žalobkyni nic nebránilo této možnosti využít, podat žádost na zastupitelském úřadě a vrátit se do ČR.
12. Jak žalobkyně sama uvedla, své názory ohledně politického vedení Ruska nikdy veřejně neprojevovala, její obavy z vycestování jsou tak založeny na pouhé domněnce. Nelze považovat za notorietu, že by ruští občané, kteří dočasně vycestovali do zahraničí, byli vystaveni represím ze strany ruských úřadů. Ryze subjektivní postoj žalobkyně, který není nijak veřejně projevován, nemůže představovat důvodnou obavu z hrozby vystavení mučení, krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení, neboť taková hrozba by hrozila každému, kdo by do Ruska vycestoval. Úlohou správních orgán není rozptylovat subjektivní obavy účastníků řízení, ale vyjít ze skutkového stavu, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, čemuž žalovaný dostál. Žalovaný uznal, že vnitropolitická situace v Rusku se v posledních letech změnila, nevyplývá však, jak by se stávající poměry v zemi měly projevit v osobní sféře žalobkyně takovým způsobem, že by podání žádosti na zastupitelském úřadě v zemi původu představovalo natolik závažné obtíže.
13. S námitkou ohledně vnučky se žalovaný vypořádal, do sféry vnučky bude zasaženo pouze fakticky, nikoli právně. Intenzita zásahu do nejlepšího zájmu vnučky žalobkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

s ohledem na věk dítěte i okolnosti pobytu žalobkyně (dočasnost jejího pobytu v ČR, dočasnost případného vycestování) nedosahuje takové míry, aby převážil nad požadavkem osobního podání žádosti a posouzení žádosti zastupitelským orgánem, který je nejlépe obeznámen s místními poměry. K důkazu rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 8. 2023, č. j. 117135-3/2023-MZV/OPL poukázal na rozdíly s případem žalobkyně, kdy účastnice řízení spolupracovala s českým zastupitelským úřadem a její spolupráce je ruským orgánům velice pravděpodobně známa. Poukázal na to, že v jiných řízeních o pobytová oprávnění žalobkyně správní orgány opakovaně neshledaly překážky ve vycestování žalobkyně do země původu. Důvody pro aplikaci čl. 8 Úmluvy jsou výjimečné a v případě žalobkyně nejsou dány. Nelze přehlédnout, že se žalobkyně doposud ani nepokusila zaregistrovat k podání žádosti o povolení k pobytu na ZÚ Moskva. Zároveň ani nijak důvodně nezpochybnila možnost, kterou nastínil již i zastupitelský úřad, aby vycestovala pouze za účelem podání žádosti o pobytové oprávnění a obratem se vrátila zpět, což jí umožňuje její současné oprávnění k pobytu.

14. K námitce rozporu s dosavadní praxí odkázal na čtvrtý bod napadeného rozhodnutí, kde uvedl, že případy upuštění od osobního podání, které žalobkyně uváděla, nelze srovnávat s jejím případem.
15. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobkyně

16. Žalobkyně vznesla námitku nepřezkoumatelnosti v souvislosti s ostatními žalobními body, tedy s tím, že se žalobce v dostatečném rozsahu nevypořádal se všemi odvolacími námitkami, neposuzoval existenci odůvodněného případu podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v kontextu všech zjištěných okolností vnímaných v jejich vzájemné souvislosti a v dostatečném rozsahu neposoudil přiměřenost dopadu napadeného rozhodnutí do základního práva žalobkyně a jejích rodinných příslušníků na respektování soukromého a rodinného života a nejlepšího zájmu jejích nezletilých vnoučat.
17. Upozornila, že už v původní žádosti uvedla, že by ji rodinní příslušníci nemohli navštěvovat v zemi původu. Zájem na zajištění duševní pohody a nerušené přípravy vnučky žalobkyně je veřejným zájmem, vnučce bylo udělené české státní občanství z důvodu významného přínosu pro Českou republiku, na olympijských hrách bude rovněž reprezentovat Českou republiku, je tak ve veřejném zájmu, aby nebyla vystavena citovému strádání a duševním útrapám.
18. Poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se nutnosti posuzovat zásah do rodinného a soukromého života, konkrétně na rozsudek ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36, ve kterém NSS striktně odlišil posuzování zásahu do soukromého a rodinného života od posuzování odůvodněnosti případu podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Závažnost zásahu do soukromého a rodinného života nemůže zmírnit ani vydaný vízový štítek, žalobkyně se totiž obává i jednorázového vycestování do země původu z důvodu tamějšího nedemokratického režimu a nepředvídatelnosti doby, po kterou by tam musela setrvat, kterou dovozuje z povahy vydaného vízového štítku vydaného podle § 87y odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Jeho platnost je totiž odvislá od délky správního řízení, tedy skutečnosti nezávislé na vůli žalobkyně, jde o nejistý pobytový status. S ohledem na zcela nekontrolovatelný vývoj politické situace v RF

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

nelze vyloučit, že by se v zemi původu mohla stát předmětem zájmu ruských orgánů veřejné moci, a to zejména s ohledem na své rodinné vazby. Rovněž namítala, že žalovaný nevěnoval dostatečnou pozornost nejlepšimu zájmu jejích nezletilých vnoučat.

V. Obsah správního spisu

19. Žalobkyně podala dne 5. 6. 2023 žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců s žádostí o upuštění od osobního podání podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žádost o upuštění od osobního podání odůvodnila tím, že se v České republice fakticky nachází po boku své nejbližší rodiny (syna, manželky a dvou nezletilých vnuků), nelze odhadnout dobu, po kterou by byla při nuceném návratu do země původu od svých nejbližších fakticky odloučena, má důvodné obavy, že by v zemi původu byla vystavena skutečnému nebezpečí (nesouhlasí s ruskou agresí vůči Ukrajině, zhoršující se situace v Rusku) a trváním na osobním podání žádosti by bylo nepřiměřeným zásahem do základního práva žalobkyně a jejích rodinných příslušníků na respektování soukromého a rodinného života. K žádosti mimo jiné přiložila záznamy o usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji ze dne 19. 4. 2022, č. j. 1336-3/2022-HANOKO, ze dne 28. 3. 2022, č. j. 1243-2/2022-HANOKO a ze dne 28. 3. 2022, č. j. 1244-2/2022-HANOKO, dále přiložila své čestné prohlášení o postoji žalobkyně k politice Ruské federace. Žádost doplnila dne 19. 9. 2023 a 11. 10. 2023, kdy uvedla, že se její vnučka X, státní občanka ČR, kvalifikovala pro účast na olympijských hrách v roce 2024 v Paříži.
20. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 12. 10. 2023 správní orgán I. stupně zamítl žádost žalobkyně o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt a v důsledku toho se řízení o žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny zastavilo. Poukázal na to, že důvody musí být vážné. Konstatoval, že žalobkyně v žádosti uplatnila důvody osobní a obecného charakteru spojené s politikou vedení své země původu. Shledal, že půjde sice o zásah do soukromého a rodinného života žalobkyně a jejích rodinných příslušníků, ale s přihlédnutím k okolnostem případu půjde o zásah přiměřený, na dobu nezbytně nutnou a omezenou. Odloučení od rodiny navíc nemusí být dlouhodobé, neboť podle informací správního orgánu I. stupně podala žalobkyně žádost o pobyt z titulu rodinného příslušníka občana ČR (vnučky), což žalobkyni opravňuje k opakovaným cestám mimo ČR, nic jí tedy nebrání v tom, aby na ZÚ v Moskvě podala svou žádost a hned poté se vrátila do ČR. Zhoršenou situaci v RF samu o sobě nelze považovat za skutečnost, pro kterou by trvání na osobním podání žádosti bylo tvrdým a nerozumným, byť po únoru 2022 došlo ke zhoršení bezpečnostní situace v zemi se zavedením řady restriktivních opáření, nejedná se o situaci výjimečnou, která by podání žádosti znemožňovala. Žalobkyně ani nijak konkrétně nedoložila skutečnost, že se na ni ruské státní orgány zaměřují (pro její postoj či rodinu v zahraničí), rovněž nejsou ničím konkrétním podloženy obavy žalobkyně, že by mohla být podrobena mučení či krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení. Své obavy navíc může minimalizovat tím, že si může předem sjednat termín žádosti, žádost podat a okamžitě odjet zpět. K argumentům ohledně skutkově totožných případů správní orgán I. stupně uvedl, že jednak důvodem nebyla pouze známost žadatele zastupitelskému úřadu, a jednak se jedná o věcně nepřiléhavé případy. Ke kvalifikaci vnučky na olympiádu uvedl, že žalobkyně může podniknout pouze jednodenní nebo několikadenní cestu do Ruské federace, pak lze předpokládat, že by stabilita zázemí její vnučky nebude významně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

narušena. Správní orgán I. stupně tak uzavřel, že nebyly doloženy důvody dostatečně vážné k upuštění od povinnosti osobního podání, žádosti o upuštění pro nevyhověl.

21. Žalobkyně se proti prvostupňovému rozhodnutí odvolala. V odvolání uplatnila obdobné námitky jako v žalobě.
22. Žalovaný v napadeném rozhodnutí ze dne 8. 3. 2024 zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil prvostupňové rozhodnutí. K odvolacím námitkám žalovaný uvedl, že v neurčitém právním pojmu „odůvodněný případ“ zákonodárce vytváří veřejné správě prostor, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do jeho rozsahu, správní orgán I. stupně pak uvedl, v čem lze spatřovat vážné důvody, přičemž toto vymezení je v souladu s judikaturou (viz rozsudek NSS č.j. 2 Azs 265/2020-38). Správní orgán I. stupně posoudil všechny tvrzené důvody a žalovaný se ztotožňuje s jeho závěrem, že v případě žalobkyně a jejích rodinných příslušníků se nejedná o nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života. Upuštění od osobního podání je výjimečná možnost, kdy by trvání na osobním podání bylo příliš tvrdé a nepřiměřené, v takové situaci se však žalobkyně nenachází. Dále uvedl, že požadavek na poměrování zájmu na osobním podání žádosti s dopady do soukromého a rodinného života jde nad rámec zákonných povinností, zákon provedení testu přiměřenosti neukládá, odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. S vycestováním za účelem osobního podání žádosti je vždy spojen zásah do soukromého a rodinného života, pobývá-li žadatel v ČR se svými rodinnými příslušníky, bylo však na žalobkyni, aby prokázala mimořádnost konkrétních okolností, pro které po ní osobní podání žádosti nelze spravedlivě požadovat. Tomu však nedostála, nedoložila, že by se o sebe v zemi původu nebyla schopná postarat, naopak žádné finanční těžkosti nezminila a ze spisu plyne, že má v zemi původu zázemí vlastního bytu, kde je stále hlášena k trvalému pobytu. Co se týče vnoučat, ta vyrůstají v úplné rodině a po dobu přechodné nepřítomnosti s nimi žalobkyně může udržovat kontakt i na dálku, nepřítomnost žalobkyně bude mít na vnoučata pouze faktický dopad. K namítané nepředvídatelné délce doby odloučení uvedl, že délka řízení o pobytové oprávnění nespadá pod důvody, pro které není třeba trvat na osobním podání žádosti (rozsudek NSS č. j. 8 Azs 351/2018-50). Rovněž podotkl, že žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podle § 42a odst. 1 zákona o pobytu cizinců mohla žalobkyně podat již v zemi původu. Co se týče vízového štítku, správní orgán I. stupně pouze nastínil možnost, jak žalobkyně může přicestovat do České republiky ještě před vydáním meritorního rozhodnutí, hypotetické úvahy, co vše by v tom mohlo zabránit, jsou nad rámec povinností správních orgánů řádně odůvodnit své rozhodnutí. Žalobkyni nic nebrání přicestovat do ČR na základě platného oprávnění k pobytu, její vycestování bude pouze dočasné, což samo o sobě svědčí o mírnosti zásahu do soukromého a rodinného života. K obavě z hrozícího skutečného nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců uvedl, že žalobkyně tvrzené obavy z hrozícího trestního stíhání či jiné sankce nijak nedoložila, její neverejné čestné prohlášení žalobkyně za důkaz hrozícího porušení nelze považovat. Žalobkyně žádné potíže, ani jejich hrozbu, neprokázala, není tak důvodná ani námitka ohledně možného porušení zásady non-refoulement. Případy upuštění od osobního podání, na které žalobkyně odkazovala, se podstatně lišily od situace žalobkyně, šlo o nezletilé sourozence a matku samoživitelku, v takovém postavení žalobkyně není, ani u ní nejsou dány jiné mimořádné okolnosti. Žalovaný tak neshledal žádnou námitku důvodnou.

VI. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

23. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s.ř.s.“), a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
24. K projednání věci soud nařídil ústní jednání, které se konalo dne 28. 2. 2025, žalobkyně i žalovaný setrvali na svých stanoviscích. Žalobkyně navíc uvedla, že se jedná o systémový problém, v praxi k povolování těchto případů nedochází, i když jsou dány vážné důvody; to zvyšuje závažnost projednávané věci. Žalovaný s tím nesouhlasil, namítal, že upuštění je udělováno v individuálních případech, kdy jsou skutečně uvedeny a doloženy vážné důvody. Dodal, že žalobkyní obecně namítaná geopolitická situace v RF se týká všech ruských občanů, již z toho důvodu se nemůže jednat o výjimečný případ, kdy by bylo možné uplatnit výjimku z pravidla.
25. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí měla spočívat v tom, že žalovaný neposuzoval existenci odůvodněného případu podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v kontextu všech tvrzených okolností i obecně známých okolností a tyto neposuzoval v jejich vzájemné souvislosti, zároveň nerefletoval veřejný zájem na přípravě vnučky na olympijské hry, dále že žalovaný v dostatečném rozsahu neposoudil přiměřenost dopadu napadeného rozhodnutí do práva žalobkyně a rodinných příslušníků na respektování soukromého a rodinného života a nejlepšího zájmu nezletilých dětí (vnoučat žalobkyně), nevypořádal se s podobností srovnávaných případů a dostatečně se nevypořádal se všemi odvolacími námitkami žalobkyně.
26. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno pouze těm nejzávažnějším vadám, kdy skutečně nelze provést meritorní přezkum, neboť nelze zjistit obsah rozhodnutí nebo důvody, pro které je vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, č. 1566/2008 Sb. NSS). V posuzovaném případě soud nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí neshledal.
27. Žalovaný předně zkoumal naplnění podmínek § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, přičemž se jednak zabýval vymezením neurčitého právního pojmu odůvodněný případ, kdy odkázal též na judikaturu NSS, dále zohlednil všechny podstatné konkrétní okolnosti, které žalobkyně uvedla ve své žádosti, a to jednak samostatně, ale i v jejich vzájemné souvislosti, neopomněl se vyjádřit i k namítané přípravě vnučky na olympijské hry. Žalovaný se výslovně zabýval i přiměřeností zásahu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně a jejích rodinných příslušníků a nejlepším zájmem nezletilých vnoučat žalobkyně, a rovněž se vypořádal i s namítanými obdobnými případy řešenými u ZÚ Hanoj, kdy konkrétně odůvodnil, proč se od případu žalobkyně odlišují. Soud považuje argumentaci žalovaného za jasnou a srozumitelnou, je zřejmé, z jakého skutkového stavu vycházel, jak jej posoudil po právní stránce, jak vyložil příslušnou právní úpravu a z jakých důvodů žádosti žalobkyně nevyhověl. Soud pak konstatuje, že není přípustné institut nepřezkoumatelnosti libovolně rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán podstatou námitky řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

myslitelné aspekty vznesené námitky (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45 či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64).

28. Co se týče namítaného nevypořádání odvolacích námitek, soud podotýká, že povinnost vypořádat všechny námitky není absolutní. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů tak má místo zejména tehdy, opomene-li správní orgán na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45 či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64), správní orgány nemají povinnost se vypořádat s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí, takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43.
29. Žalobkyně namítala pouze obecně, že žalovaný se nevypořádal se všemi odvolacími námitkami, nekonkretizovala však žádnou odvolací námitku, kterou měl žalovaný opomenout. Soud pak shledal, že žalovaný se ke všem zásadním okruhům odvolacích námitek vyjádřil a při absenci podrobnějšího vysvětlení této žalobní námitky se k ní soud nemůže blíže vyjádřit. Obecně platí, že míra obecnosti či konkrétnosti námitky předurčuje míru obecnosti či konkrétnosti, se kterou je nutné tuto námitku vypořádat (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2008, č. j. 8 Afs 71/2007-116).
30. S ohledem na nedůvodnost námitky nepřezkoumatelnosti přistoupil soud k přezkumu věcné stránky napadeného rozhodnutí.
31. Žalobkyně dále nesouhlasila s výkladem pojmu odůvodněný případ podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců a s podřazením individuálních skutkových okolností pod obsah tohoto pojmu, měla za to, že žalovaný postupoval příliš restriktivně.
32. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců s výjimkou žádostí nepřijatelných podle § 169h odst. 1 písm. b) a § 169h odst. 3 může zastupitelský úřad v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh žádostí o bytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.
33. Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny se zásadně podává osobně na zastupitelském úřadu České republiky v zemi původu žadatele. Zastupitelský úřad však může od osobního podání v odůvodněných případech opustit, pokud cizinec současně s doručením žádosti doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání. Osobní podání tak představuje základní pravidlo, ze kterého zákon připouští výjimku. Ta je však možná pouze ve výjimečných případech (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-36).

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

34. Pravidla pro upuštění od osobního podání žádosti obsahují jak správní uvážení, tak neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“, který omezuje diskreční pravomoc správního orgánu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22). V takovém případě správní orgány nejdříve posuzují, zda daný případ spadá pod „odůvodněný případ“ a případně následně aplikují správní uvážení (rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34).
35. Žalobkyně namítala, že žalovaný definoval neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“ příliš neurčitě a obecně. Soud tento náhled nesdílí. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22 k neurčitému právnímu pojmu „odůvodněný případ“: *„Tento pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Správnímu orgánu je poskytován prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitěho právního pojmu, či nikoliv. Míra „uvážení“ správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Naplnění obsahu neurčitěho právního pojmu s sebou nese povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá. Kombinace správního uvážení s neurčitým právním pojmem tedy zpravidla omezuje diskreční pravomoc správního orgánu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2011, č. j. 5 As 47/2011 - 77).“* Žalovaný v tomto smyslu postupoval, když uvedl, že obsah neurčitěho právního pojmu „odůvodněný případ“ nelze přesně jevově vymezit a dostatečně právně definovat, zákonodárce vytváří veřejné správě prostor, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do jeho rozsahu, žalovaný též uvedl, že se musí jednat o vážné důvody. Dále s odkazem na prvostupňové rozhodnutí konkretizoval typové situace, které by bylo možné považovat za odůvodněný případ, tj. vážné důvody mohou být buď na straně žadatele (např. zdravotního, rodinného či sociálního rázu), nebo na straně zastupitelského úřadu (např. závažné provozní problémy, pro které není možné zastupitelský úřad osobně navštívit), rovněž k tomu odkázal na judikaturu (např. rozsudek NSS ze dne 10. února 2021, č. j. 2 Azs 265/2020-38). Žalovaný tak dostatečně vysvětlil, jak je třeba přistupovat k výkladu předmětného neurčitěho právního pojmu.
36. Nelze souhlasit ani s námitkou, že by žalovaný v daném případě aplikoval neurčitý právní pojem příliš tvrdě a restriktivně. V textu zákona nejsou, jak uvedeno výše, specifikovány žádné případy či situace, na základě kterých by bylo možné dovozovat, co konkrétně měl zákonodárce na mysli. Zákonodárce tak vytvořil prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitěho právního pojmu či nikoli, a na základě této úvahy učinila rozhodnutí. Dle judikatury NSS je možnost podat žádost o povolení k taxativně vymezeným pobytům jinou než osobní formou možností výjimečnou, půjde o případy, ve kterých by bylo trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné (srov. rozsudky ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015-36, ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015-67 či ze dne 8. 9. 2016, č. j. 10 Azs 163/2016-37). Žadatel musí uvést konkrétní důvody, proč právě jeho případ má být oním „odůvodněným případem“, v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (rozsudek ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015-67). Povinností žadatele je rovněž jím tvrzené údaje doložit (rozsudek ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015-36). V rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010-106 Nejvyšší správní soud konstatoval, že: *„prostřednictvím daného institutu lze tedy zohlednit situace, které budou cizinci důvodně bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě. O jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu*
- Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

cizinců žádným způsobem ani neupravuje ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti.“ V rozsudku ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36 NSS uvedl: „Nejvyšší správní soud dovodil, že pod pojem „odůvodněný případ“ spadají např. případy, kdy je žadatel v osobním podání žádosti omezen svým zdravotním stavem, a dále případy, kdy bude objektivně nemožné dostavit se k zastupitelskému úřadu, ale i situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu z provozních důvodů objektivně velmi ztížena (srov. rozsudek ze dne 28. 7. 2023, č. j. 8 Azs 90/2022 - 48). Nelze tedy vyloučit, že ve výjimečných případech by důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti mohla být i zdravotní rizika; Nejvyšší správní soud totiž v rozsudku ze dne 8. 4. 2021, č. j. 1 Azs 4/2021 - 28, uvedl (i když ve vztahu k dočasně uzavřeným zastupitelským úřadům), že ochrana osob před riziky spojenými s onemocněním COVID-19 a s tím související opatření jsou nepochybně situací, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena. Důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti mohou být i specifické rodinné poměry žadatele o pobytové oprávnění (např. závažné zdravotní postižení jeho dětí, kvůli němuž není spravedlivé po něm požadovat jejich delší odloučení).“ (podtržení doplněno)

37. Soud se ztotožňuje s posouzením žalovaného, dle kterého se v daném případě nejedná o „odůvodněný případ“, ve kterém lze upustit od osobního podání, žalobkyně v řízení netvrdila a neprokázala výjimečné a dostatečně vážné důvody, které by takový postup odůvodňovaly. Žádný z uvedených důvodů, a to ani ve vzájemné souvislosti, totiž neznemožňuje osobní podání žádosti.
38. Z hlediska své osobní situace žalobkyně v řízení argumentovala tím, že V ČR žijí její nejbližší rodinní příslušníci (syn, manželka, dva nezletilí vnuci, z nichž vnučka je občankou ČR), v ČR s nimi pobývá více než rok, syn hradí její náklady na pobyt, žalobkyně je vdovou starší 65 let, v zemi původu nemá žádné rodinné zázemí a při osobním podání žádosti by bylo její odloučení od rodiny dlouhodobé a délka této doby by byla nepředvídatelná, syn by ji v RF nemohl navštívit, vnučka žalobkyně bude reprezentovat Českou republiku na olympijských hrách a nelze ohrozit její přípravu. Dále uvedla, že v případě návratu do RF jí hrozí skutečné nebezpečí a zacházení rozporné s čl. 3 Úmluvy, neboť nesouhlasí s válečnou agresí RF vůči Ukrajině, již dříve byla terčem zájmu ruských orgánů, protože její rodina žije v zahraničí, a bezpečnostní a politická situace v RF je nepříznivá.
39. Soud však ve shodě se žalovaným shledal, že z hlediska osobní a rodinné situace se o nijak výjimečný a mimořádný případ nejedná. Správní orgán I. stupně i žalovaný vzaly shora uvedené okolnosti v potaz, nicméně poukázaly na to, že žalobkyně nijak nedoložila, že by nemohla do země původu samostatně cestovat a že by nebyla schopna se tam o sebe postarat, žádné finanční těžkosti nezmínila, v Moskvě má vlastní byt, ve kterém je stále hlášena k trvalému pobytu. Zároveň k tomu přistupuje velmi podstatná okolnost v podobě možnosti žalobkyně vycestovat do RF pouze velmi krátkodobě čistě za účelem podání žádosti, neboť disponuje fikcí pobytového oprávnění podle § 87y zákona o pobytu cizinců. Soud má za to, že žalovaný tím dostatečně reagoval na tvrzenou konkrétní situaci žalobkyně včetně tvrzení, že by za ní do RF syn nemohl vycestovat.
40. Žalobkyně sice je již důchodového věku, nicméně neuváděla žádné důvody zdravotního či obdobného rázu, pro které by nebyla schopna cestovat nezávisle na svých rodinných příslušnících, rovněž netvrdila, že by její vycestování do RF za účelem podání žádosti Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

mělo jí či její rodině působit jakékoli finanční obtíže. Nebyly tvrzeny žádné důvody závislosti žalobkyně na jiných osobách. K tomu je třeba doplnit, že žalobkyně v zemi původu žila minimálně několik let před 24. 2. 2022 zcela samostatně, neboť byla ovdovělá a syn s rodinou dlouhodobě žije v České republice, syna pouze pravidelně navštěvovala (nicméně syn za ní do RF necestoval), do České republiky se ze země původu přestěhovala teprve krátce po počátku války na Ukrajině. Z toho je patrné, že byla schopná jednak v RF žít samostatně a dále též byla schopná pravidelně cestovat mezi RF a Českou republikou a netvrdí, že by jí toto činilo nějaké obtíže. Ani nyní netvrdí nic, co by mělo představovat významnou změnu v těchto okolnostech. Žalovaný a stejně tak ani soud nepochybně blízkost rodinných vazeb žalobkyně s jeho synem, snachou a vnoučaty, nicméně v těchto vztazích nelze spatřovat výjimečnost, pro kterou by bylo nepřiměřeně tvrdé po žalobkyni požadovat, aby samostatně vycestovala do Ruské federace a podala svou žádost o pobytové oprávnění na zastupitelském úřadě osobně, popř. tam též přechodně pobývala. V této souvislosti tak není nijak rozhodné, že by syn žalobkyně by po dobu jejího pobytu v RF nemohl za ní vycestovat. Jak též žalovaný adekvátně uvedl, vnoučata žalobkyně žijí v úplné rodině, nelze tak předpokládat, že by jim přechodná nepřítomnost žalobkyně měla způsobit výraznou újmu, zároveň mohou být se žalobkyní v kontaktu i po dobu její nepřítomnosti, k tomu soud doplňuje, že žalobkyně pouze zcela obecně tvrdila, že se podílí na péči a výchově o nezletilá vnoučata, nijak však nekonkretizovala, v čem konkrétně by měla být tato péče o nezletilé po dobu její nepřítomnosti ohrožena.

41. S tím souvisí též namítané ohrožení psychické pohody vnučky žalobkyně a tím i její přípravy na olympijské hry v Paříži, kde má vnučka reprezentovat Českou republiku. Soud má za to, že je příliš zjednodušující, pokud žalobkyně dovozuje veřejný zájem na jejím absolutním setrvání na území České republiky kvůli přípravě její vnučky na olympiádu. Veřejný zájem je velmi širokým pojmem, který musí být vyložen v konkrétním případě s ohledem na jeho kontext a aplikovanou právní úpravu, přičemž nezřídka může být dotčeno více veřejných zájmů, které si vzájemně konkurují. Soud má za to, že veřejný zájem může spočívat v zájmu na veřejném zdraví obyvatelstva, nicméně nepochybně bude dán též soukromý zájem vnučky žalobkyně na její přípravě na olympijské hry, a dále zde též je dán veřejný zájem na osobním podání žádosti zastupitelském úřadě. Soud však považuje za nadbytečné, aby se dále zabýval poměřováním shora uvedených zájmů v tomto případě. Žalobkyně totiž nijak přesvědčivě nepopsala, v čem konkrétně by měla její přechodná nepřítomnost zásadně narušit přípravu její vnučky (t.č. ve věku 16 let) na olympiádu, netvrdila, že by se na této přípravě nějakým způsobem podílela, netvrdila závislost vnučky na její osobě, zároveň je nutné znovu připomenout, že až do nedávné doby žalobkyně s rodinou svého syna nežila. Za těchto okolností tedy nelze předpokládat, že by při vycestování žalobkyně za účelem osobního podání žádosti měla být stabilita zázemí její vnučky narušena, jak uvedl žalovaný. Zároveň žalobkyně setrvala v rovině tvrzení a nijak nedoložila, že by její vycestování představovalo pro vnučku takovou mimořádnou zátěž, která by vážným způsobem ohrožovala její psychickou pohodu a zároveň i její přípravu na olympiádu. Samotné vycestování žalobkyně na omezenou dobu pak ani neznamená absolutní zpřetrhání vazeb, žalobkyně může přispívat k duševní pohodě vnučky i na dálku.
42. Pokud jde o vízový štítek žalobkyně, žalovaný nijak nepochybil, pokud vycházel z toho, že žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí disponuje fikcí pobytového oprávnění v České republice, tedy jí nic nebrání, aby si sjednala termín podání žádosti, Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

tuto žádost na ZÚ podala a ihned poté se navrátila do České republiky, touto optikou pak posuzoval i důvody žádosti žalobkyně, což mu nelze vytknout. Tyto okolnosti zde byly v době vydání rozhodnutí dány a žalovaný nemůže vycházet z hypotetických situací, které by do budoucna mohly nastat.

43. Jako další důvod žalobkyně v řízení uvedla obavu z represí a z mučení či nelidského zacházení, které jí hrozí v zemi původu. V žádosti k tomu nejprve tvrdila, že dlouhodobě byla terčem zájmu ruských orgánů kvůli své rodině žijící v zahraničí. Soud však k tomu uvádí, že tato tvrzení jsou zcela obecná a vágní, žalobkyně nijak nepopsala, jakým způsobem se měl projevovat zájem ruských orgánů o její osobu a jakým problémům měla čelit, v neposlední řadě ani k tomu nic nedoložila, což poznamenal též správní orgán v prvostupňovém rozhodnutí, kde zároveň obavy žalobkyně považoval za nepodložené. Žalobkyně však k tomu v odvolání ani v žalobě nic nenamítala ani tato tvrzení nijak nedoplnila. Pokud jde o tvrzený nesouhlas žalobkyně s agresí Ruské federace vůči Ukrajině, žalobkyně v žalobě výslovně uvedla, že není politickým činitelem, veřejně známou osobou a své názory nijak veřejně neprojevovala či neprezentovala. Jestliže však žalobkyně tento svůj postoj nijak navenek neprojevovala, nemůže být opodstatněná její obava, že by kvůli tomuto jejímu vnitřnímu postoji mohla být předmětem zájmu ruských orgánů či bezpečnostních složek, v tomto řetězci chybí příčinná souvislost.
44. Dále soud konstatuje, že v řízení žalobkyně netvrdila, že by důvodem její žádosti byla obava z budoucího možného zájmu ruských státních orgánů a bezpečnostních složek o její osobu z důvodu pobytu jejích rodinných příslušníků v zahraničí a získání státního občanství ČR její vnučkou (tvrdila pouze, že v minulosti byla terčem zájmu ruských orgánů, což však správní orgán I. stupně považoval za nepodložené, na což již žalobkyně více nereagovala). Toto však jsou dva různé důvody, přičemž žalovaný se vypořádal s důvodem, který žalobkyně v řízení uvedla. Pokud však jde o obavu z budoucího možného zájmu ruských státních orgánů v případě návratu do vlasti s ohledem na pobyt rodiny v zahraničí, toto tvrzení v řízení žalobkyně neuvedla, uvedla jej až v žalobě, a žalovaný tudíž nemohl posoudit, zda se může jednat o vážný důvod ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. S ohledem na § 75 odst. 1 s.ř.s. pak není přípustné, aby se soud tímto novým tvrzením zabýval. Pouze zcela nad rámec soud uvádí, že ani s takovou argumentací by žalobkyně nemohla uspět, neboť se jedná o čistě spekulativní a opět velmi generalizované tvrzení, žalobkyně neuvádí žádné konkrétní údaje, o které svou obavu opírá, a své tvrzení vůbec ničím nedokládá.
45. Žalobkyně v řízení argumentovala zhoršenou situací v Ruské federaci obecně, aniž by k tomu uvedla konkrétnější podklady. K tomu však žalovaný uvedl, že byt' došlo ke zhoršení bezpečnostní situace se zavedením řady restriktivních opatření, nejedná se o situaci výjimečnou, která by osobní podání žádosti znemožňovala. Soud s tímto vyhodnocením souhlasí. Byt' je obecně známo, že v Rusku panuje nedemokratický režim, není již notorií, že by občané Ruské federace byli ohroženi skutečným nebezpečím již při samotném pobytu v domovském státě. Ani není notorií, že by obecně návrat občanů Ruské federace do vlasti byl v rozporu se zásadou non refoulement, jako je tomu aktuálně u občanů Ukrajiny. Lze též konstatovat, že ani pouhá skutečnost, že se jedná o nedemokratický režim, automaticky nekonstituuje ani důvod pro udělení mezinárodní ochrany každému občanovi takového státu. Není tudíž dostačující, pokud žalobkyně jako důvod žádosti uvedla obecně zhoršenou politickou a bezpečnostní situaci v Ruské federaci, pokud žádným způsobem přesvědčivě

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

nekonkretizovala, jak se má týkat její osobní situace. V neposledně řadě ani svá tvrzení o zhoršené situaci v Rusku žádnými konkrétními podklady neprokázala, byť je v tomto typu řízení obecně žadatel povinen tvrzené údaje alespoň určitým způsobem doložit.

46. Pro úplnost soud provedl k důkazu i anonymizované rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 8. 2023 č.j. 117135-3/2023-MZV/OPL, které však žalobkyně ve správním řízení neuplatila a žalovaný se tudíž k němu nemohl vyjádřit. V tomto rozhodnutí žalovaný jako odůvodněný případ pro upuštění od osobního podání žádosti považoval případ, kdy žadatelka byla kvůli své spolupráci s českým zastupitelským úřadem v Ruské federaci známá ruským orgánům, dále vzal v úvahu promítnutí zhoršených vzájemných česko-ruských vztahů do diplomatické oblasti, na jejímž okraji se účastnice pohybovala, a její následnou emigraci do České republiky. Oproti tomu za důvody pro upuštění od osobního podání žádosti nepovažoval rodinný život účastnice, tedy skutečnost, že v České republice žije dcera účastnice navštěvující druhý stupeň základní školy a spolu s nimi též manžel účastnice. Za takové důvody nepovažoval ani obecně zhoršenou bezpečnostní situaci v Ruské federaci. Z výše uvedeného je patrné, že situace žalobkyně je od tohoto případu značně odlišná, kromě toho, že se nyní zdržuje v České republice, podobné parametry nenaplnuje.
47. Lze shrnout, že správní orgány zhodnotily všechny konkrétní okolnosti, a to i v jejich vzájemné souvislosti a v kontextu obecně známých skutečností o politické situaci v Ruské federaci. Nedošly však k závěru, že by se v posuzované věci jednalo o naplnění pojmu „odůvodněný případ“, ve kterém by trvání na osobním podání žádosti na zastupitelském úřadu České republiky v zemi původu žalobkyně bylo natolik tvrdé a nerozumné, že by bylo na místě upustit od zákonného osobního podání, s čímž se soud ztotožňuje. Vzhledem k tomu, že se o takový případ nejednalo, nepřistoupily správní orgány ani ke správnímu uvážení, zda povolit žadatelce upuštění od osobního podání.
48. Soud upozorňuje, že je na rozhodnutí cizince, jaký pobytový režim si zvolí. Tím určuje, o čem bude správní řízení vedeno, i způsob jeho zahájení. Pokud si zvolí takový pobytový režim, který stanoví určité podmínky pro podání žádosti, musí si být cizinec vědom toho, že tyto podmínky bude muset splnit, pokud nenastane jiná okolnost, kterou zákon umožňuje tyto podmínky změnit (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 12. 2023, č. j. 6 A 91/2023-36). Nejvyšší správní soud i Ústavní soud ve své rozhodovací praxi akceptovaly legitimitu cíle zákonného pravidla, které předpokládá osobní podání žádosti (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS, usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20). Oba soudy dovodily, že obecně lze po žadateli o pobytové oprávnění spravedlivě požadovat, aby na přechodnou dobu vycestoval do země svého původu za účelem podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, přestože má na území České republiky vazby.
49. Žalobkyně dále namítala, že se žalovaný nedostatečně zabýval přiměřeností zásahu napadeného rozhodnutí do práva na respektování soukromého a rodinného života žalobkyně a jejich rodinných příslušníků a nejlepšího zájmu nezletilých vnoučat žalobkyně.
50. Co se týče zásahu do soukromého a rodinného života, § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců sice stanovuje, že přiměřenost dopadů rozhodnutí správní orgán posuzuje pouze v případech, kdy to zákon stanoví, Nejvyšší správní soud ale dovodil, že z Úmluvy o

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

ochraně základních lidských práv a svobod (dále též „Úmluva“) vyplývá povinnost za určitých okolností zvážit přiměřenost dopadu do těchto práv, podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2018, č. j. 5 Azs 102/2017-35: „Článek 8 Úmluvy je přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. Znamená to, že pokud stěžovatel v daném řízení namítá nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života a porušení článku 8 Úmluvy, správní orgán se s touto námitkou musí vypořádat bez ohledu na to, zda zákon o pobytu cizinců v daném řízení vyžaduje nebo nevyžaduje posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců.“ Současně je však nutné připomenout, že čl. 8 Úmluvy negarantuje cizincům právo vstupovat a pobývat na území státu a nedává jim ani právo, aby získali konkrétní typ pobytového oprávnění. Představuje pouze určitou garanci a korektiv toho, že při rozhodování o pobytovém oprávnění cizince bude brán v kontextu všech posuzovaných zájmů také přiměřený zřetel na existující osobní a rodinné vazby cizince (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2021, č. j. 8 Azs 87/2020-86).

51. Nejvyšší správní soud dovodil, že otázku přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života je třeba odlišit od důvodu pro upuštění od osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu. „Přiměřenost dopadů do rodinného a soukromého života se totiž vztahuje až k samotným následkům spjatým s vydáním rozhodnutí. Judikatura Nejvyššího správního soudu obecně dospěla k závěru, že posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí není omezeno pouze na ta rozhodnutí, u kterých to zákon o pobytu cizinců výslovně stanoví (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 Azs 96/2015 - 30). K přímé aplikaci čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod by nicméně mělo docházet zcela výjimečně. Za výjimečný lze považovat případ, v němž cizinec jednak vznese konkrétní námitku nepřiměřenosti rozhodnutí, jednak jím tvrzená nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života není již na první pohled nemyslitelná či jen zdánlivá (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 - 39, vztahující se k zrušení povolení k trvalému pobytu).“ (rozsudek ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36)
52. V posuzované věci žalobkyně zásah do rodinného a soukromého života namítala, zároveň nelze konstatovat, že by tvrzená nepřiměřenost zásahu byla na první pohled nemyslitelná nebo zdánlivá. Žalovaný proto měl povinnost se tím zabývat, což také učinil. Konstatoval sice, že „požadavek na poměrování zájmu na osobním podání žádosti s dopady do soukromého a rodinného života jde nad rámec zákonných povinností zastupitelského úřadu“, poté ale přikročil k podrobnému posouzení přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života žalobkyně i jejích rodinných příslušníků. V daném případě se částečně překrývaly důvody týkající se rodinného života, které žalobkyně uvedla jednak jako samotné důvody pro upuštění od osobního podání žádosti a dále jako důvody nepřiměřenosti dopadu případného zamítavého rozhodnutí do soukromého a rodinného života. Z napadeného rozhodnutí je nicméně zřetelné, v jakém smyslu žalovaný nepovažoval důvody soukromého a rodinného života jednak za vážné důvody pro upuštění od osobního podání a v dalším kontextu je nepovažoval ani za takové okolnosti, ze kterých by bylo možné dovodit nepřiměřenost dopadu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života.
53. Žalovaný se řádně zabýval všemi tvrzenými skutečnostmi. Zvážil skutečnost, že v České republice žije syn žalobkyně se svojí rodinou, kdy žalobkyně se podílí na péči o nezletilé vnuky a v zemi původu se nenachází žádná jí blízká osoba, nicméně neshledal, že by tyto

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

okolnosti způsobovaly nepřiměřenost dopadu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života. Poukázal na to, že žalobkyně není nesamostatná, je schopná se o sebe postarat (tj. není závislou osobou), nezmínila finanční problémy, v Moskvě má zázemí v podobě vlastního bytu, odloučení od rodiny pak s ohledem na její fikce pobytového oprávnění může být jen krátkodobé. Soud se s tím ztotožňuje, v případě nevyhovění žádosti se o určitý zásah do soukromého a rodinného života žalobkyně a její rodiny jednat bude, v daném kontextu však takový zásah nebude nepřiměřený. K tomu soud doplňuje, že žalobkyně před svým příjezdem do ČR žila v Ruské federaci samostatně, v ČR žije zhruba dva roky, není nijak závislá na péči rodiny a zároveň nebylo tvrzeno, že by ostatní rodinní příslušníci byli závislí na ní. Žalovaný rovněž upozornil na možnost odcestovat pouze k podání žádosti a následně se ihned vrátit na základě vízového štítku, kdy ohledně toho platí obdobná argumentace, jako již soud uvedl výše. Žalobkyně po dlouhou dobu žila od své rodiny odděleně, navíc vycestování k podání žádosti o pobytový titul je z podstaty časově omezené, nejedná se tak o trvalé odloučení.

54. Žalovaný se dostatečně zabýval i nejlepším zájmem nezletilých dětí, kdy však shledal, že tyto žijí v úplné rodině, přičemž žalobkyně má možnost brzkého návratu do ČR, nelze tak předpokládat ani ohrožení stability zázemí její vnučky připravující se na olympiádu. K tomu soud doplňuje, že žalobkyně netvrdila ani neprokázala žádné konkrétní důvody týkající se nezletilých vnoučat, pro které by se nemohla přechodně vzdálit mimo Českou republiku a po tuto dobu případně s vnoučaty komunikovat na dálku. Za těchto okolností nelze uvažovat o možném porušení čl. 8 Úmluvy či čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, výklad žalobkyně je v tomto směru nepřipustně extenzivní.
55. Skutečnost, že má žalobkyně na území České republiky rodinné vazby, automaticky neznamená nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života. Jinak řečeno, dočasnost nuceného vycestování působí jako mírnější zásah do rodinného života žalobkyně (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, bod 15).
56. Ohledně namítané nepříznivé geopolitické situace v Ruské federaci soud přiměřeně odkazuje na své závěry, které již uvedl výše, kdy v případě žalobkyně nebyly adekvátně tvrzeny žádné individuální rizikové faktory, přičemž není notorií, že by obecná bezpečnostní a politická situace v Rusku představovala důvod pro aplikaci zásady non refoulement pro všechny navracující se ruské občany. Nelze tak přijmout, že by vycestování žalobkyně do Ruska mělo z hlediska související obavy rodinných příslušníků konstituovat nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života.
57. Soud tak shrnuje, že žalovaný se dostatečně vypořádal s namítanou nepřiměřeností zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně a jejích rodinných příslušníků, stejně tak jako se zásadou nejlepšního zájmu nezletilých dětí, a soud v jeho odůvodnění neshledal pochybení.
58. V poslední žalobní námitce žalobkyně poukazovala na rozhodovací praxi Velvyslanectví České republiky v Hanoji. Soud však neshledal, že by žalovaný postupoval v rozporu se zásadou legitimního očekávání.
59. Ve věcech č. j. 1244-2/2022-HANOKO a č. j. 1243-2/2022-HANOKO se jednalo o nezletilé sourozence a další specifické okolnosti, které popsal žalovaný, jednalo se tak o diametrálně odlišnou skutkovou situaci. Ve věci č. j. 1336-3/2022-HANOKO pak správní orgán upustil o od povinnosti osobního podání pro mimořádně specifickou

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

rodinnou situaci účastníka řízení a skutečnost, že nejbližší rodinní příslušníci účastníka řízení pobývají na území ČR na základě platného pobytového oprávnění k pobytu. Tato specifická rodinná situace v tomto rozhodnutí není popsána, nicméně žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že se jednalo o matku samoživitelku, což opět nekoresponduje s případem žalobkyně. Odkaz žalobkyně na toto rozhodnutí proto byl nepatřičný, v její věci se totiž jednalo o zcela odlišné skutkové okolnosti. Rovněž soud poznamenává, že v rozhodnutí ze dne 24. 8. 2023 č.j. 117135-3/2023-MZV/OPL žalovaný za důvod pro upuštění od osobního podání žádosti nepovažoval skutečnost, že na území ČR žili manžel žadatelky a jejich dcera staršího školního věku.

60. Na základě shora uvedeného soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
61. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 28. února 2025

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.